

شنبه 19 خرداد 1397 - 24 رمضان 1439 - 9 ژوئن 2018

شورش مردم تبریز علیه خودکامگی "محمدعلی شاه قاجار" (1287 ش)

شورش مردم تبریز علیه خودکامگی "محمدعلی شاه قاجار" (1287 ش)

در نوزدهم خرداد 1287 ش برابر با 9 جمادی الاول 1326 ق، انجمن ایالتی تبریز، تلگرافی به انجمن‌های ولایتی و علمای نجف ارسال داشت که مفاد آن یادآور سوء نیت شاه در ویران ساختن بنیان مشروطه و خیانت به ملت بود. دسیسه‌ها و نیرنگ‌های محمدعلی شاه، مردم تبریز را مطمئن ساخته بود که شاه قاجار، هدفی جز سرکوب آزادی خواهان ندارد. از این روی، مردم این شهر در قبال اقدامات شاه، واکنش شدیدی از خود نشان دادند. قطع خطوط تلگراف از طرف دولت که تنها راه برقراری تبریز به تهران بود، بدگمانی مردم را افزود. همچنین تلگراف محمدعلی شاه نیز که بار دیگر به دروغ او را پایبند مشروطه و هوادار مجلس معرفی می‌کرد خشم مردم را بیشتر برانگیخت. از این رو، شورش فراگیر در شهر شکل گرفت که به محاصره این شهر و وقایع متعددی انجامید. استیضاح دولت "مستوفی الممالک" از سوی آیت‌الله "سیدحسن مدرس" (1302 ش)

مدتی پس از کودتای رضاخان در سوم اسفند 1299 دوره چهارم مجلس شورای ملی افتتاح شد و در این دوره نیز، شهید حسن مدرس به نمایندگی مجلس انتخاب گردید. او برای جلوگیری از قدرت یافتن سردار سپه، قصد داشت تا با استیضاح و برکناری مستوفی الممالک، صدراعظم احمد شاه قاجار، فردی دیگر را برای صدراعظمی روی کار بیاورد. آیت‌الله مدرس علاوه بر استیضاح مستوفی‌الممالک، دربارۀ رویه سیاست خارجی، این نخست‌وزیر را دارای قدرت کافی برای مقابله و مبارزه و جلوگیری در برابر تدریجی‌های سردار سپه ندانست و او را به شمشیر مرصع و تزئینی تشبیه کرد که تنها در مجالس بزم به کار می‌رود در حالی که برای ایستادگی در برابر رضاخان، شمشیر برنده و تیز لازم است. پس از برکناری مستوفی الممالک، مردم که به وی خشن‌ترین‌ها بودند، به دلیل حفظ منافع ملت و جلوگیری از قدرت خطرناک رضاخان کردها معلوم شد مخالفت مدرس و اکثریت مجلس، به دلیل حفظ منافع ملت و جلوگیری از قدرت خطرناک رضاخان بوده است.

رحلت فقیه بزرگوار آیت‌الله "سید محمدحسن الهی طباطبایی" (1347 ش)

آیت‌الله سید محمدحسن الهی طباطبایی برادر مفسر کبیر قرآن، علامه سید محمدحسین طباطبایی در سال 1287 ش (1326 ق)، در تبریز به دنیا آمد. وی در کودکی پدر و مادرش را از دست داد و به همراه برادرش تحت سرپرستی وصی پدر قرار گرفت. سید محمد حسن در سنین کودکی مقدمات ادبیات فارسی و عربی و خوشنویسی را فرا گرفت و سپس سطوح عالی حوزوی را زیر نظر استادان خبره به کمال رساند. وی در 18 سالگی به همراه برادر راهی نجف اشرف شد و به مدت یازده سال از استادان بزرگی همچون حضرات آیات سید علی قاضی طباطبایی، سید حسن بادکوبه‌ای، محمدحسین غروی اصفهانی، میرزای نایینی و سیدابوالحسن اصفهانی، در علوم عرفان، فلسفه، ریاضی، طب و فقه و اصول بهره جست. این دو برادر در سال 1314 ش به دلیل مشکلات معیشتی به تبریز بازگشتند و سیدمحمد حسن در حوزه علمیه شهر به تدریس فلسفه همت گماشت. وی دانشور پرهیزگاری بود که به منظور تهذیب نفس، تزکیه درونی و تصفیه قلب کوشش‌های عمیق و مستمری را از خود بروز داد و افرادی علاقمند، در پرتو مواعظ و نصایح او به کمالاتی نائل آمدند. ایشان در اواخر عمر ساکن قم گردید ولی بر اثر بیماری قلبی به تبریز مراجعت نمود تا اینکه مرغ جان این سالک الهی‌الله در شب بیستم خرداد 1347 ش برابر با سیزدهم ربیع‌الاول 1388 ق در شصت سالگی از قفس تن به درآمد و پس از تشییع با شکوه در قم به خاک سپرده شد. آغاز دعوت "ابومسلم خراسانی" علیه حکومت بنی‌امیه (129 ق)

عبدالرحمن بن مسلم معروف به ابومسلم خراسانی، از مشاهیر رجال خراسان می‌باشد. وی به سبب دوستی که باخاندان عباسی داشته با ابراهیم بن محمد، از نوادگان عباس بن عبدالمطلب پیمان می‌بندد که برای او از مردم بیعت بگیرد و او را به خلافت برساند. ابومسلم با استفاده از نفوذ فراوانی که در بین مردم خراسان داشت، در سال 129 هجری، خراسان را به تسخیر درآورد و چون مروان حمار، آخرین خلیفه‌ای اموی، ابراهیم بن محمد را به قتل رساند، ابومسلم برادر ابراهیم به نام عبدالله سقّاح را به جانشینی وی برگزید و به شام حمله برد. در این نبرد، قوای خراسان بر نیروهای خلیفه‌ای اموی پیروز شدند و خاندان ستمکار اموی را برانداختند. سرانجام در سال 132 مروان به قتل رسید و ابومسلم از این پس مردم را به بیعت با سقّاح دعوت کرد و از این زمان خلافت خاندان عباسی که بیش از پانصد سال بر ممالک اسلامی به طول انجامید، آغاز شد. گویند که ابومسلم از این‌که دولت طاغوت را بر سرکار آورده بود پشیمان شد و بعدها توسط منصور دوانیقی دومین خلیفه‌ای عباسی در حدود سال‌های 137 الهی 140 هجری در نزدیکی شهرمداین با مکر و حيله به قتل رسید. تولد "امدو اووگادرو" فیزیک‌دان معروف ایتالیایی (1776 م)

آمِدو آوِوگادرو، فیزیک&rlm؛ دان ایتالیایی، در نهم ژوئن 1776م در شهر تورن ایتالیا به دنیا آمد. پدرش قاضی مشهوری بود که علاقه داشت پسرش روزی حرفه قضاوت را پیشه کند. آمدو، دروس خود را ادامه داد و با کمک نبوغ خویش، در 16 سالگی لیسانس و در 20 سالگی دکترای حقوق گرفت. با این حال پس از سه سال کار و تجربه، یکبار متوجه شد که این حرفه خواسته&rlm؛ هایش را برآورده نمی&rlm؛ کند. از این رو به ریاضیات، فیزیک و شیمی رو آورد و با نوشتن چند مقاله علمی، شهرت زیادی در میان جامعه دانشمندان پیدا کرد. آوِوگادرو در 33 سالگی به مقام استادی فیزیک کالج سلطنتی در شمال ایتالیا منصوب شد و سی سال به این کار مشغول بود. با این حال عمده شهرت این فیزیک&rlm؛ دان، زاینده قانونی است که در سال 1811م عرضه کرد. وی در این قانون که به نام او، قانون مولکولی آوِوگادرو معروف است ثابت کرد که حجم مساوی از هر گاز، دارای تعداد مولکول مساوی است، به شرط اینکه اندازه&rlm؛ گیری گاز در شرایط مساوی از دما و فشار صورت گیرد. آوِوگادرو با کوشش زیاد توانست فرق بین اتم و مولکول را که از مهم&rlm؛ ترین موضوعات علم در سال&rlm؛ های بعد بود، کشف کند. یافته&rlm؛ های علمی آوِوگادرو، نیم قرن پس از ارائه آن&rlm؛ ها، مورد توجه قرار نگرفت و مرور زمان و آزمایش دانشمندان دیگر، صحت قانون وی را به اثبات رساند. آوِوگادرو درباره اندازه یک مولکول آب گفته است: اگر یک قطره آب تنها به اندازه کره زمین بزرگ شود، هر مولکول آن به اندازه یک گلابی خواهد بود. آمدو آوِوگادرو سرانجام در سال 1856م در هشتاد سالگی در زادگاهش بدرود حیات گفت.